

## ขุนจ้าวพิเศษศึกษากร

ขุนจ้าวพิเศษศึกษากร มีนามเดิมว่า เจ๊ะมุ เป็นหนึ่งในจำนวนคนไทย ๓ คนแรกของปัตตานีที่เรียนหนังสือที่วัดตานีนรสโมสร พร้อมๆ กับเพื่อนๆ อีก ๒ คน คือ ขุนจรรยาวิธาน และครุณีมา

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นสูงเท่าที่มีในปัตตานีแล้ว ก็ได้ไปศึกษาต่อเช่นเดียวกับ ขุนจรรยาวิธาน กลับมารับราชการเป็นครู ต่อมาได้เลื่อนเป็นศึกษาธิการอำเภอ ครั้งสุดท้ายก่อนถึงแก่กรรมเป็นศึกษาธิการอำเภอเมืองปัตตานี

นายเจ๊ะมุ เกิดที่ปัตตานี บ้านอยู่แถววังจะบังติกอ อำเภอเมืองปัตตานี ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นขุนจ้าวพิเศษศึกษากร ต้นสกุลจ้าวประสิทธิ์ ในเมืองปัตตานี

ขุนจ้าวพิเศษศึกษากร มีชื่อเสียงมากในเรื่องของการเป็นต้นกำเนิดท่าเต้น ร่องเงืงแบบของจังหวัดปัตตานี ที่ไม่เหมือนกับการเต้นร่องเงืงของจังหวัดอื่นๆ ทางภาคใต้ของไทย เพราะขุนจ้าวพิเศษศึกษากรได้นำเอาท่ารำของการรำรำแบบนาฏศิลป์ไทย มาผสมผสาน ทำให้การเต้นร่องเงืงของปัตตานีมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามกว่าร่องเงืงของท้องถิ่นอื่นๆ

ความแพร่หลายของการเต้นร่องเงืงในปัตตานีนั้น เริ่มมาจากราชสำนักของ วังยะหริ่ง สมัยพระยาพิพิธเสนามัตย์ฯ เป็นเจ้าเมืองยะหริ่ง โดยมีหนุ่มคนหนึ่งชื่อ “ญ้ง” (Yang) นับถือศาสนาอิสลาม เคยอยู่กับคณะละครบังสาววันที่สิงคโปร์ แล้วแตกวงมาอยู่ที่ปัตตานี การเต้นร่องเงืงของหนุ่มญ้ง คล้ายการเต้น Square Dance ของชาวโปรตุเกสและสเปน โดยใช้ทำนองของเพลงเป็นภาษามลายู หนุ่มญ้งมาเต้นร่องเงืงเป็นส่วนประกอบของการเล่นละครบังสาววันที่เมืองยะหริ่ง พระยาพิพิธเสนามัตย์ฯ เจ้าเมืองยะหริ่ง จึงได้ชักชวนให้หนุ่มญ้งและคู่เต้นชื่อ “เจ๊ะแอเซาะ” มาสอนข้าราชการ และสาวชาววังเต้นเป็นการสังสรรค์ในวังยะหริ่ง ต่อมาชาวบ้านในเมืองยะหริ่งสนใจก็มาฝึกซ้อมด้วย จนชาวเมืองยะหริ่งต่างเต้นร่องเงืงกันได้ ผู้ที่สนใจจากที่อื่นใกล้ๆ ก็มาขอฝึกซ้อมบ้าง รวมทั้งขุนจ้าวพิเศษศึกษากรและเพื่อนๆ ทั้งรุ่นเดียวกันและรุ่นน้องก็มาฝึกซ้อมด้วย ปรากฏว่าขุนจ้าวพิเศษศึกษากรสนใจจริงจึงและนำมาเผยแพร่ต่อมาในเมืองปัตตานี

นักดนตรีซึ่งเป็นชาวปัตตานีที่เล่นดนตรีสำหรับเต็นรองเง็งก็ยังมีสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน จนได้รับรางวัลเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีพื้นบ้าน พ.ศ. ๒๕๓๖ ชื่อ ชาเดร์ แวเด็ง ได้แต่งงานกับสาวอำเภอยะหริ่ง ปัจจุบันอยู่ที่อำเภอยะหริ่ง ก็เป็นผู้หนึ่งที่เล่นดนตรีให้แก่ผู้เต็นรองเง็งของชุมชนจารูวิเศษศึกษากร ปัจจุบันชุมชนวิเศษศึกษากรถึงแก่กรรมแล้ว แต่ศิลปะการเต็นรองเง็งแบบของชุมชนจารูวิเศษศึกษากรยังแพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน